

B civisme

B civisme

**Pla per a la
promoció del
civisme a
BARCELONA**

La ciutat és, per naturalesa, un espai de riquesa, però també s'hi donen alguns problemes de convivència

S'apel·la a l'austeritat, distingint el que és superflu i imprescindible d'allò que és essencial per viure bé a la ciutat

L'aparició de nous usos de l'espai públic obliga a repensar les normes de convivència, els límits de les actuacions individuals i l'adequació dels recursos públics

L'instrument és la promoció d'un civisme responsable i actiu

Per gaudir de la ciutat també cal tenir-ne cura

Cal seguir pensant on se situen els límits de la convivència, com es regula l'ús comú de l'espai públic o com es gestiona la diversitat

La Barcelona que tenim, la Barcelona que volem

D'una manera global, podem considerar que a Barcelona hi ha un bon nivell de civisme. Fins i tot podem dir que part de l'èxit internacional que té la nostra ciutat, i de la satisfacció que mostren els ciutadans pel fet de viure-hi, és gràcies al caràcter profundament cívic de la majoria de barcelonins i barcelonines. Amb tot, la ciutat és un espai gran, divers i molt densament poblat on conflueixen multiplicat d'activitats, amb diversitat de maneres de ser i de fer, i amb molts interessos, particulars i col·lectius, que sovint entren en contradicció o conflicte. Aquesta intensitat d'interaccions, propostes, iniciatives i maneres de viure fa que la ciutat sigui, per naturalesa, un espai de riquesa, però facilita alhora l'aparició d'alguns problemes de convivència.

El civisme que volem promoure té en compte tant els aspectes ètics com els comportaments i actituds que s'hi relacionen.

Des del punt de vista ètic, la vida col·lectiva s'ha de basar en un consens respecte a la idea que si tots i cada un de nosaltres no vetllem pel comú, ningú no ho farà per nosaltres, i que totes les persones hem de contribuir al manteniment del que és comú.

Pel que fa als comportaments i a les actituds, aquesta idea de coresponsabilitat apel·la a les actituds personals de cadascú que, sumades a les actuacions públiques, ajuden a fer més còmoda la vida a la ciutat.

Els ciutadans i les ciutadanes han de ser conscients de quin és el balanç de la transacció entre el que l'Ajuntament els ofereix i el que els demana, entre el que hi posa cada persona i la qualitat de vida de què gaudeix. I aquest balanç s'ha de fer des de criteris de responsabilitat i austeritat, distingint el que és superflu i prescindible (tant en les demandes com en les respostes) d'allò que és realment essencial perquè tothom visqui bé a la ciutat.

En els darrers temps es donen un conjunt de tendències que fan que, en determinades ocasions i condicions, aflorin brots incívics que cal combatre. El major ús de l'espai públic, que mostra la bona salut de l'oferta i el dinamisme urbà, és alhora un repte per a la convivència veïnal. Només una dada per exemplificar aquest creixement: si l'any 1996 el nombre de barcelonins i barcelonines que participaven en les festes de la ciutat era de prop d'1.950.000, l'any 2002 era gairebé de 4.450.000. De la mateixa manera, el nombre de visitants no ha deixat d'augmentar, i l'increment del turisme a la ciutat ha estat d'un 20% respecte a anys anteriors. Si no volem que aquesta situació ens sobrepassi, és evident que a l'Ajuntament li pertoca adequar els serveis a les noves demandes i que als ciutadans i ciutadanes els pertoca reafirmar el compromís pel bon ús i manteniment de la ciutat. De la mateixa manera, l'aparició de nous usos del temps i de l'espai públic obliga a repensar les normes de convivència, els límits de les actuacions individuals i l'adequació dels recursos públics que han de garantir la qualitat de vida a Barcelona.

Els informes que periòdicament emet la Guàrdia Urbana, o les dades que es desprenen de les queixes dels ciutadans i ciutadanes, descriuen sobretot contextos en els quals es donen comportaments obertament incívics o fins i tot, en alguns casos, mostres de vandalisme.

Aquests comportaments corresponen a una minoria de ciutadans i es donen en moments i entorns molt determinats. Però hi ha un altre tipus d'incivisme passiu, que correspon més a l'oblit, a la mandra, al desconeixement del marc de referència que normativitza l'ús del que és de tots i de totes, i que també cal combatre. L'instrument és, en aquest cas, la promoció del civisme, d'un civisme responsable i actiu, més que no pas la sanció de la incivilitat. Aquesta és, en definitiva, la filosofia de fons del Pla que presentem.

Durant molt de temps l'Ajuntament ha promogut la democratització de la vida urbana estimulants l'ocupació popular del carrer i el gaudi dels nous espais recuperats, des de les platges, les noves rambles dels barris i altres llocs de convivència veïnal: els barcelonins i barcelonines hem fet nostra la ciutat. Ara iniciem una nova etapa en què pertoca recordar que per gaudir de la ciutat també cal tenir-ne cura. És hora d'abandonar un missatge hedonista fruit de l'eufòria democràtica i de recuperar un discurs de compromís fruit de la maduresa del sistema.

En el darrer esdeveniment internacional organitzat per Barcelona, durant els Jocs del 1992, Pasqual Maragall, aleshores alcalde, va endegar una campanya de promoció del civisme conscient que la gran transformació que havia viscut la ciutat i la sensació d'excepcionalitat requerien una crida a la normalitat i el retorn a l'ordre. Calia recuperar "les pautes que han de proporcionar un alt nivell de cultura urbana que els barcelonins hem tingut tradicionalment" (del ban de l'alcalde). Aquella campanya va pretendre renovar el discurs de l'urbanisme per incloure-hi el concepte d'urbanitat, situant en cada un dels àmbits la doble responsabilitat, pública i privada, expressada amb aquestes paraules: "Als ciutadans i ciutadanes pertoca... A l'Ajuntament pertoca".

Deu anys més tard cal seguir pensant on se situen els límits de la convivència, com es regula l'ús comú de l'espai públic o com es gestiona la diversitat creixent a la nostra ciutat, posant l'accent en la promoció de les actituds cíviques i fent alhora un esforç de negociació per administrar els interessos contraposats que conviuen a la ciutat. Amb aquest objectiu s'han promogut plans, fòrums, taules o pactes, on s'han trobat implicats la ciutadania, les empreses i entitats de cadascun dels sectors i les instàncies municipals corresponents. Destaquem la Taula del Soroll, el Pacte per la Mobilitat i l'Acord Cívic per la Neteja com a plataformes operatives que impulsen el civisme. D'altra banda, la ciutat compta també amb un Projecte Educatiu de Ciutat que pretén impulsar els valors de la solidaritat, la convivència i el civisme entre la comunitat educativa, i a través d'ella, a tota la ciutadania.

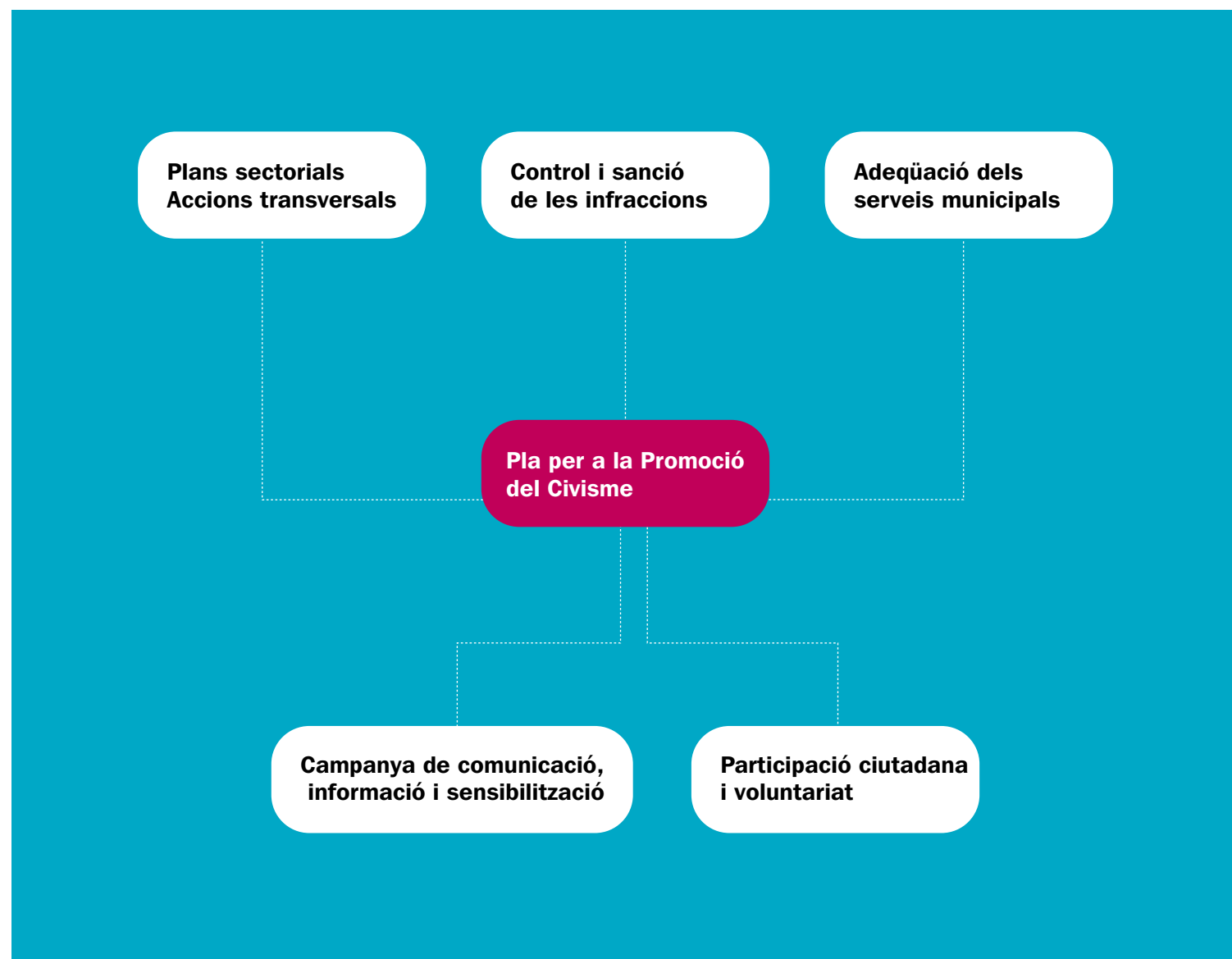
Conscients que no es parteix de zero i que ja s'ha recorregut molt de camí, el Pla que presentem pretén actuar com a paraigua de totes aquestes actuacions, sumant esforços i amplificant-ne l'efecte en articular-les al voltant de la idea de civisme.

El pla per a la promoció del civisme:

En línies generals, l'objectiu del Pla per a la Promoció del Civisme és aprofundir en la responsabilitat dels ciutadans i ciutadanes envers l'entorn en què viuen i en què es relacionen, en el comportament de les persones i en la interacció i col·laboració amb l'acció municipal per fer de la ciutat un lloc on cadascú pugui fer realitat el seu projecte de vida.

Per tal de fer-ho possible, s'han desenvolupat cinc línies d'actuació, que responen als principis següents:

- Informar i sensibilitzar
- Coresponsabilitzar la ciutadania
- Garantir uns serveis de qualitat
- Exercir l'autoritat en el compliment de les ordenances municipals
- Actuar de manera transversal garantint que el vector civisme sigui present en gran part de les actuacions municipals

01

Campanya de comunicació, informació i sensibilització

Abordada de manera central per l'Ajuntament de Barcelona, inclou tant la projecció d'un missatge de conjunt a través dels grans mitjans de comunicació com les actuacions més específiques, relatives a cadascun dels temes, que es puguin comunicar mitjançant fulletons informatius, cartells i altres suports adequats a les accions de sensibilització que s'emprenguin.

02

La participació ciutadana

Promoure el civisme és en definitiva promoure els valors de la cooperació i la solidaritat. Per això es posa l'accent en el treball directe amb les persones que, en un procés de bola de neu, consolidaran aquest canvi d'actituds cíviques com un canvi cultural perdurable. S'han previst dos dispositius per mantenir oberta la interlocució amb la ciutadania:

→ **La comissió cívica**, formada per persones de procedències diverses que hagin reflexionat específicament sobre el camp del civisme, la convivència a la ciutat, o bé representin algun dels "col·lectius sensibles" (motoristes, joves radicals, etc.) i hi tinguin ascendent, o bé tinguin un paper mediàtic important. Els membres de la comissió, a títol individual, faran aflorar i canalitzaran la percepció ciutadana de la convivència a la ciutat i contribuiran a definir, des d'una perspectiva oberta i progressista, els valors del civisme. Alhora, els membres de la comissió podran fer d'altaveu de les propostes per a la millora del civisme que es vagin elaborant.

→ **La campanya de voluntariat** s'articula en funció de les persones voluntàries que, coordinades a través d'entitats ciutadanes, actuaran en actes puntuals i emblemàtics realitzant funcions d'informació i sensibilització, així com en actuacions exemplificadores en què també podran participar altres membres de la societat civil organitzada, persones a títol individual o representants polítics. Aquesta línia és de caràcter territorial i s'ha de concretar en l'elaboració i posada en marxa d'un pla específic per a cada districte.

Més enllà d'aquests dos mecanismes de participació, s'aprofundiran els canals habituals de diàleg amb els ciutadans perquè puguin fer la seva aportació cívica:

- Oficines d'atenció al ciutadà
- Telèfon 010
- Web municipal

03

L'adequació dels serveis i les instal·lacions

Al llarg del present mandat, un dels principals reptes de l'Ajuntament de Barcelona consisteix a revisar tot allò que es fa per garantir les condicions d'una convivència de qualitat. I això afecta els serveis que es presten a la ciutat i els dispositius de prevenció, de manteniment i de millora en relació amb els espais urbans, com ara la recollida selectiva de residus o l'adequació en nombre i capacitat de les papereres de la ciutat. En aquest sentit, s'estan avaluant les actuacions a realitzar per acabar d'adequar les prestacions a les necessitats.

04

El compliment de les ordenances municipals

La funció sancionadora ha de ser efectiva per tal d'enfortir el missatge respecte al que és permès i al que és prohibit a la ciutat. A l'Ajuntament li correspon establir el marc normatiu, fer-ne difusió i garantir-ne el compliment. La campanya per a l'ús del casc realitzada fa uns anys és un bon exemple de treball fet a partir de la informació i la sensibilització, amb el reforç de la sanció.

05

L'acció transversal a través dels plans sectorials

Els plans sectorials estan assolint amb èxit el seu objectiu de conciliació entre interessos múltiples i, de vegades, enfrontats. La promoció pel civisme se sumarà a aquest esforç, agrupant en una acció transversal bona part de les iniciatives participatives que ja es duen a terme, com ara:

- L'Acord Cívic per la Neteja
- El Pacte per la Mobilitat
- La Taula del Soroll
- El Pla Jove
- El Projecte Educatiu de Ciutat
- Els Consells de Participació

Pla de treball

El Pla per a la Promoció del Civisme és una iniciativa a llarg termini. No n'hi ha prou amb aconseguir alguns resultats en pocs mesos, sinó que cal una acció continuada per consolidar i millorar el nivell cívic de la ciutat i garantir la cohesió social. Alhora, Barcelona es prepara per a un esdeveniment de grans dimensions: la celebració del Fòrum Universal de les Cultures, que farà que, un cop més, la ciutat esdevingui punt de mira del món. Aquest fet ens demanarà demostrar un alt grau de civisme i de

capacitat d'acollida de persones amb idees i costums diversos.

Per evitar la dispersió que suposaria abordar alhora tots els temes relacionats amb el civisme, s'han prioritzat determinats àmbits temàtics, que s'aniran treballant trimestralment en coordinació amb les regidories pertinents. Així, el calendari de treball per al 2004 és el següent:

	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre
Neteja				
Soroll				
Espais de convivència				
Mobilitat				

El detall dels subtemes en el primer semestre s'ha concretat de la següent manera:

- Ús de les papereres: els petits residus, mai a terra
- Parets: adhesius i pintades
- Contenedors: horaris de baixar la brossa, res a fora, allò que és reciclable, als contenidors específics
- Soroll del trànsit: motos i ambulàncies
- Oci nocturn al carrer
- Veïnatge i soroll d'activitat